

Jaarverslag

Regionaal Bureau Leerplicht 2015-2016
september 2016

Voorwoord

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs en moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen om een positieve basis te leggen voor hun toekomst. Door zich te ontplooiën en onderwijs te volgen worden zij toegerust om te participeren in de samenleving en vergroten zij de kans op een arbeidsplek die aansluit bij hun talenten en interesses.

Het Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland (RBL) is verantwoordelijk voor de leerplichttaak en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voor twaalf gemeenten in de regio Holland Rijnland. Het RBL zet zich in om verzuim tegen te gaan, schooluitval te voorkomen en jongeren te begeleiden naar een positieve, zelfstandige toekomst.

Het RBL heeft zich voor de komende jaren enkele doelstellingen gesteld. Zo moet iedereen die in staat is onderwijs te volgen een passende onderwijsplek krijgen, het aantal thuiszitters moet hiermee worden teruggedrongen. Aansluitend streeft het RBL naar een dalend aantal vrijstellingen op basis van psychische of lichamelijke gronden (artikel 5 onder a). Het tegengaan en oppakken van voortijdig schooluitval is tevens een van de kerndoelen. Trajectbegeleiders bieden preventieve begeleiding om te voorkomen dat jongeren uitvallen. Als een jongere toch uitvalt, moet deze zo veel mogelijk naar werk of onderwijs worden (terug)geleid.

Het jaarverslag 2015-2016 geeft een overzicht van de belangrijkste cijfers en ontwikkelingen. Daarnaast zal worden gekeken naar de stand van zaken rondom de beleidsdoelstellingen.

R.A. van Gelderen
Lid Dagelijks Bestuur Holland Rijnland
Portefeuillehouder voor het Regionaal Bureau Leerplicht

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Leerplicht en kwalificatieplicht	4
2.1.	Leerlingenpopulatie	4
2.2.	Relatief verzuim	5
2.3.	Justitiële afdoeningen	8
2.4.	Vrijstellingen	9
2.5.	Thuiszitters	10
2.6.	Absoluut verzuim	12
2.5.	Schoolbezoeken	14
3.	RMC	15
3.1.	18+ Verzuim	15
3.2.	Constateringen en afdoeningen	17
3.3.	RMC-begeleiding	19
	Bijlage 1: Vrijstellingen	22
	Bijlage 2: Afkortingen	22

1. Inleiding

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs om zich te ontwikkelen en ontplooiën. Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland (RBL) ziet hierop toe door de uitvoering van de Leerplichtwet. Daarnaast is het RBL verantwoordelijk voor de uitvoering van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voor voortijdig schoolverlaten (zie kader).

De missie van het RBL is het waarborgen van het recht op onderwijs voor jongeren van 5 tot 23 jaar. Met het behalen van een startkwalificatie voldoen zij aan het minimale niveau dat nodig is om een goede kans te maken op de arbeidsmarkt en in de samenleving te kunnen participeren. Een startkwalificatie is een havo-diploma, een vwo-diploma of een mbo-diploma op minimaal niveau 2. De medewerkers van het RBL richten zich op het realiseren van de missie. Als er sprake is van verzuim of uitval wordt dit door de scholen gemeld. RBL medewerkers nemen deze melding in behandeling en zetten zich in om verzuim of uitval te voorkomen en tegen te gaan. De inzet van het RBL is niet vrijblijvend; waar nodig zet het RBL (dwang)maatregelen in.

Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland

Het RBL voert de leerplichtfunctie (5- t/m 15-jarigen), de kwalificatieplicht (16- en 17-jarigen) en de RMC-functie (jongeren tot 23 jaar) voor 12 gemeenten in de regio Holland Rijnland uit. Het gaat om de volgende gemeenten: Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.

De overige gemeenten binnen de regio Holland Rijnland, Alphen aan de Rijn en Nieuwkoop, voeren de leerplichtfunctie zelf uit en zijn ingedeeld bij een andere RMC-regio. Waar in dit jaarverslag over de regio Holland Rijnland wordt gesproken, worden bovengenoemde gemeenten bedoeld, exclusief Alphen aan de Rijn en Nieuwkoop.

Het RBL voert haar missie uit door de leerling/student centraal te stellen en spreekt vanuit haar positie alle betrokkenen aan op hun verantwoordelijkheid. Hiervoor werkt het RBL nauw samen met verschillende partners in de regio zoals regiegemeenten, (samenwerkingsverbanden van) scholen, onderwijs- en hulpverleningsinstanties en het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Doelstellingen

Om de missie zo goed mogelijk uit te voeren blijft het RBL zich ontwikkelen. De cijfers waarover het RBL beschikt en de signalen die binnenkomen worden gebruikt om de werkprocessen te verbeteren. Daarnaast hebben de gemeenten het "Beleidsplan Leerplicht en RMC 2015-2018" vastgesteld. Deze heeft als hoofddoelstelling dat alle jongeren tussen de 5 en 23 jaar die daartoe in staat zijn, onderwijs volgen tot zij een startkwalificatie hebben behaald. In de periode van 2015-2018 moeten de volgende doelstellingen worden bereikt:

- Iedereen die in staat is onderwijs te volgen vindt een passende onderwijsplek in de regio. Het RBL streeft er naar om het aantal thuiszitters zo ver mogelijk terug te brengen.
- Het RBL wil het aantal vrijstellingen op basis van artikel 5 onder a (op basis van psychische en/of lichamelijke gronden) de komende periode halveren van 123 in schooljaar 2013-2014 naar 65 in 2017-2018.
- Kwaliteit van verzuimmeldingen in het mbo moet even hoog zijn als het voortgezet onderwijs: bij 75% i.p.v. 25% van de meldingen wordt daadwerkelijk ongeoorloofd verzuim geconstateerd.
- Het opvolgen van het verzuim 18+ door RMC moet jongeren aantoonbaar behouden voor voortijdig schooluitval.
- Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in de regio Zuid-Holland Noord bedraagt maximaal het percentage zoals het ministerie van OCW die per doelgroep stelt.
- Alle nieuwe voortijdig schoolverlaters worden direct na uitschrijving benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.
- Alle oude voortijdig schoolverlaters zonder werk of inkomen worden ieder jaar proactief benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.
- 59% van de preventief ingezette RMC-trajecten werden in schooljaar 2013-2014 met een positief uitstroomresultaat (onderwijs of werk) afgesloten. Dit moet omhoog naar 70%.
- 40% van de curatief ingezette RMC-trajecten werden in schooljaar 2013-2014 met een positief uitstroomresultaat (onderwijs of werk) afgesloten. Dit moet omhoog naar 60%.

De stand van zaken met betrekking tot de doelstellingen wordt in de blauwe kaders beschreven.

Leeswijzer

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de belangrijkste informatie rondom leerplicht en RMC. Enerzijds geeft het de belangrijkste cijfers en trends weer van het schooljaar 2015-2016, anderzijds kijkt het verslag naar de doelstellingen uit het beleidsplan. Wat gaat goed/niet goed en wat heeft het RBL afgelopen schooljaar ingezet om de doelstellingen te behalen.

Cijfers over voortijdig schoolverlaten zijn niet meegenomen in dit jaarverslag omdat deze cijfers nog niet beschikbaar zijn. Medio april 2017 zal een aparte analyse verschijnen met daarin VSV-informatie over het schooljaar 2015-2016. Hierin zal ook de stand van zaken omtrent deze doelstellingen worden besproken.

Hoofdstuk 2 staat in het teken van de leerplicht. Hoeveel verzuim is er geweest, hoeveel thuiszitters kent de regio en hoe staat het met het absolute verzuim? Ook wordt gekeken naar het aantal vrijstellingen. In hoofdstuk 3 staat RMC centraal. Het 18+ verzuim, de gestarte RMC-trajecten en de resultaten van de afgesloten trajecten worden hier beschreven.

Bij het jaarverslag ontvangt u 12 factsheets van de individuele gemeenten. Deze geven voor elke gemeente de belangrijkste informatie weer.

Rekenmethode

Verzuimmeldingen hebben enkel betrekking op leer- en kwalificatieplichtige jongeren. Zowel in 2015-2016 als in 2014-2015 zijn enkele meldingen gedaan van 4-jarigen. Voor beide schooljaren zijn deze cijfers niet meegenomen in dit jaarverslag. Daarnaast is in dit jaarverslag voor een aantal data een andere rekenmethode gebruikt, dit met als doel de situatie nog beter in beeld te krijgen en informatie te verbeteren. Beide wijzigingen zorgen ervoor dat de cijfers met betrekking tot 2014-2015 uit dit jaarverslag niet vergeleken kunnen worden met de cijfers uit het jaarverslag van vorig jaar. De cijfers van 2014-2015 uit dit jaarverslag zijn aangepast aan de nieuwe methode. In het jaarverslag zullen deze wijzigingen niet verder worden toegelicht.

2. Leerplicht en kwalificatieplicht

2.1. Leerlingenpopulatie

Op 1 januari 2016 woonden er volgens het CBS 61.442 jongeren tussen de 5 en 18 jaar in de leerplichtregio Zuid-Holland Noord. Deze jongeren hebben een leer- of kwalificatieplicht. De meeste van deze jongeren komen niet in aanraking met Regionaal Bureau Leerplicht. 3,5% van de jongeren heeft in het schooljaar 2015-2016 wel contact gehad met het RBL, bijvoorbeeld vanwege verzuim, schooluitval of een vrijstelling.

Leerplicht

Alle kinderen in de leeftijd van 5 tot en met 15 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig. Zij moeten onderwijs volgen op de school waar ze staan ingeschreven. De leerplicht duurt tot en met het einde van het schooljaar waarin het kind 16 jaar wordt. De leerplichtambtenaar houdt toezicht op naleving van de Leerplichtwet.

Kwalificatieplicht

Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag dat de leerling een startkwalificatie heeft gehaald, of tot de dag waarop de leerling 18 jaar wordt. Een startkwalificatie is (minimaal) een vwo-diploma, havo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Tabel 1: Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren naar leeftijd Holland Rijnland op 1 januari 2016

	Hillegom	Kaag en Braassem	Katwijk	Leiden	Leiderdorp	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Oegstgeest	Teylingen	Voorschoten	Zoeterwoude	Totaal HR
5 jaar	238	276	804	1169	291	249	236	154	279	411	298	76	4481
6 jaar	225	279	861	1125	275	239	251	182	275	385	337	77	4511
7 jaar	230	279	829	1093	280	251	283	171	284	410	308	90	4508
8 jaar	235	268	810	1066	315	225	249	153	292	395	309	67	4384
9 jaar	226	294	822	1104	321	243	259	171	252	437	317	97	4543
10 jaar	243	292	846	1034	281	243	259	167	301	465	323	81	4535
11 jaar	249	338	841	1060	313	274	285	190	306	507	340	82	4785
12 jaar	251	296	802	1110	338	317	290	209	328	487	313	96	4837
13 jaar	231	350	912	1105	322	269	274	189	319	515	303	121	4910
14 jaar	259	352	841	1052	359	291	278	232	342	533	326	84	4949
15 jaar	267	346	833	1127	345	289	280	203	330	514	323	126	4983
16 jaar	260	355	863	1107	363	256	300	245	320	539	314	104	5026
17 jaar	233	338	856	1184	336	269	295	222	298	532	326	101	4990
Totaal	3147	4063	10920	14336	4139	3415	3539	2488	3926	6130	4137	1202	61442

Bron: CBS, 2016

2.2. Relatief verzuim

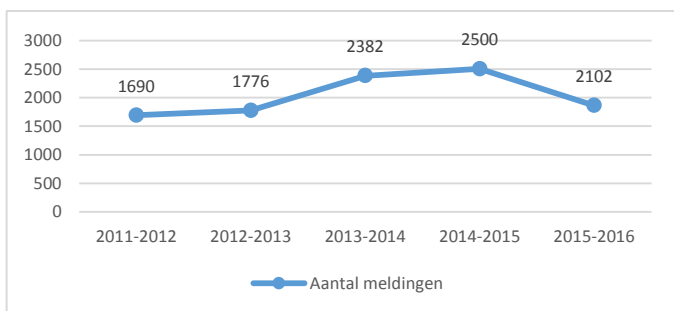
Scholen zijn wettelijk verplicht om een melding te doen als een leerling in vier weken minimaal 16 uur ongeoorloofd afwezig is. Basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs melden dit bij het RBL, overige scholen dienen een melding te maken bij Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Op basis van de melding doet de leerplichtambtenaar onderzoek naar het verzuim en de oorzaak hiervan. Vervolgens wordt een eventuele aanpak bepaald.

Ontwikkeling aantal meldingen

Het aantal meldingen is ten opzichte van vorig jaar met circa 16% afgenomen. In 2015-2016 werden 2102 meldingen van relatief verzuim gedaan over 1501 leerlingen. In 2014-2015 waren dat 2500 meldingen over 1664 leerlingen. Deze daling wordt met name veroorzaakt door het mbo en kan deels worden verklaard doordat er minder meldingen zijn gedaan die niet gemeld hadden hoeven worden. Daarnaast draagt het afgenomen leerlingenaantal van ROC Leiden bij aan de daling van het verzuim.

Figuur 1: Ontwikkeling aantal meldingen relatief verzuim

Meldingen verzuim per school- en verzuimsoort

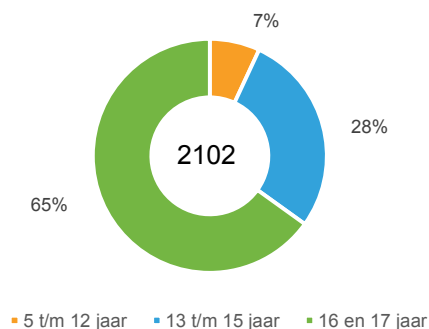
De verzuimmeldingen zijn voor het grootste deel afkomstig uit het voortgezet onderwijs (49%) en het mbo (45%).

Het percentage leerlingen met een verzuimmelding verschilt per schoolsoort. Het mbo kende in 2015-2016 relatief gezien de meeste leerlingen met een verzuimmelding, circa 15,6%. Op het voortgezet onderwijs had dit schooljaar circa 3,4% van de leerlingen een verzuimmelding. Het basis en speciaal onderwijs hadden relatief het minste verzuim, respectievelijk 0,3% en 1,1%.

Leeftijd bij melding

Het merendeel van de meldingen heeft betrekking op jongeren van 16 en 17 jaar. Vanaf 13 jaar neemt het aantal meldingen sterk toe, dit was ook het geval in voorgaande jaren.

Figuur 2: Percentage verzuimmeldingen per leeftijdscategorie

Gekoppelde meldingen

Scholen moeten iedere 16 uur verzuim in vier weken melden. De meldingen die gedaan worden terwijl de eerste melding nog in behandeling is bij het RBL, wordt gekoppeld aan de eerste melding. Aan deze meldingen zijn geen acties verbonden. Er zijn 375 gekoppelde meldingen in het schooljaar 2015-2016. De gekoppelde meldingen geven een vertekend beeld van het verzuim en zijn daarom niet meegerekend in dit jaarverslag.

Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel is ingeschreven maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim is onder te verdelen in:

- **Luxeverzuim:** het op vakantie gaan buiten de schoolvakantie zonder toestemming van school.
- **Spijbelverzuim:** herhaaldelijk te laat komen of afwezig zijn, waarbij eventueel achterliggende problematiek geen rol speelt bij het verzuim. Bij spijbelverzuim kan als sanctie een Halt-maatregel worden opgelegd.
- **Signaalverzuim:** verzuim waarbij achterliggende problematiek de oorzaak is van het schoolverzuim.
- **Spijbel/signaalverzuim (mbo):** in het mbo blijken scholen het onderscheid tussen spijbel- en signaalverzuim moeilijk te kunnen maken, daarom worden spijbel- en signaalverzuim van het mbo bij elkaar opgeteld.

Relatief verzuim kan worden onderverdeeld in verschillende verzuimsoorten (zie kader).

De afname van het totaal aantal verzuimmeldingen is terug te zien in de soorten verzuimmeldingen. Het aantal meldingen voor de meeste verzuimmeldingen is afgenomen.¹ Wel hebben vo-scholen een stuk meer signaalverzuim gemeld dat vorig schooljaar. Met name bij een aantal scholen (en locaties) is het signaalverzuim sterk gestegen ten opzichte van vorig schooljaar. Zo wordt op verschillende scholen het verzuim beter en consequenter gemeld. Ook heeft een school in 2015-2016 intensief ingezet op de aanpak van zorgelijk (ziekte) verzuim. Een andere verklaring ligt in het preventief melden van probleemleerlingen en meldingen van ziekteverzuim die ter kennisgeving worden gedaan.

Tabel 2: Aantal verzuimmeldingen naar school- en verzuimsoort

		bo	vo	mbo	so	Totaal
2014-2015	Luxe verzuim	86	55	6	1	148
	Spijbelverzuim	0	516	n.v.t.	5	521
	Signaalverzuim	43	426	n.v.t.	10	479
	Spijbel/signaal (mbo)	n.v.t.	n.v.t.	1352	n.v.t.	1352
	Totaal	129	997	1358	16	2500
2015-2016	Luxe verzuim	57	54	1	4	116
	Spijbelverzuim	2	445	n.v.t.	1	448
	Signaalverzuim	41	525	n.v.t.	18	584
	Spijbel/signaal (mbo)	n.v.t.	n.v.t.	954	n.v.t.	954
	Totaal	100	1024	955	23	2102

Relatief verzuim per gemeente

In tabel 3 wordt het percentage jongeren met een verzuimmelding per gemeente weergegeven.² Het gaat hierbij om jongeren die in de desbetreffende gemeente woonachtig zijn.

Het percentage leerlingen met één of meerdere meldingen is bij de meeste gemeenten gedaald. Leiderdorp en Teylingen kennen een lichte stijging, bij Noordwijk is het percentage meldingen gelijk gebleven. De stijging in Teylingen wordt veroorzaakt doordat de gemeente in 2015-2016 relatief meer mbo leerlingen had dan vorig schooljaar. Het verzuim onder mbo'ers is hoger dan bij ander schoolsoorten.

In totaal werd in 2015-2016 in Holland Rijnland over 2,4% van de jongeren in de leeftijd van 5 tot en met 17 jaar een verzuimmelding gedaan, vorig jaar was dit 2,7%. Gemiddeld werd over 2,2% van de jongeren een melding gedaan, in tegenstelling tot 2,5% vorig jaar. Oegstgeest had relatief een stuk minder leerlingen met een melding. Een verklaring hiervoor is het lage aantal mbo'ers in Oegstgeest in vergelijking met andere gemeenten. In Leiden lag het percentage jongeren met een melding met 3,3% een stuk hoger dan gemiddeld.

Tabel 3: Percentage leerlingen met melding per gemeente

	2014-2015	2015-2016
Hillegom	2,7%	2,3%
Kaag en Braassem	2,8%	2,3%
Katwijk	3,1%	2,7%
Leiden	3,4%	3,3%
Leiderdorp	2,2%	2,3%
Lisse	2,4%	1,8%
Noordwijk	2,2%	2,2%
Noordwijkerhout	2,9%	2,0%
Oegstgeest	1,6%	1,3%
Teylingen	2,0%	2,2%
Voorschoten	2,6%	2,0%
Zoeterwoude	2,1%	1,7%
Totaal HR	2,7%	2,4%
Gemiddelde HR	2,5%	2,2%

¹ In dit jaarverslag wordt voor het mbo geen onderscheid gemaakt in spijbel- en signaalverzuim (zie kader). Worden deze meldingen ook onderverdeeld naar spijbel- en signaalverzuim, dan is de afname in het aantal meldingen ook bij signaalverzuim te zien.

² Er is hier gekeken naar het aantal unieke leerlingen per verzuimsoort. Jongeren die voor meerdere verzuimsoorten een melding hebben worden bij elke gemelde verzuimsoort één keer meegeteld.

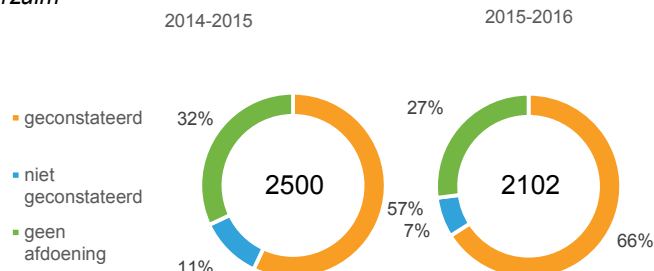
Constateringen en afdoeningen

Als er een verzuimmelding is gedaan onderzoekt de leerplichtambtenaar of de melding is geconstateerd en of er sprake is van ongeoorloofd verzuim. Op basis hiervan wordt een eventuele aanpak bepaald. Elke melding wordt afgesloten met een afdoening. Deze afdoeningen zijn onder te verdelen in geconstateerd verzuim, niet geconstateerd verzuim en verzuim waarvan (nog) geen afdoening is bepaald. In het kader op de volgende pagina meer informatie over de afdoeningen.

Van de 2102 meldingen zijn er 1388 geconstateerd (66%). De geconstateerde meldingen hebben betrekking op 1052 jongeren. Vorig jaar was er 1431 (57%) keer sprake van een geconstateerde melding, het ging toen om 1073 leerlingen.

In de tabel hiernaast zijn de afdoeningen weergegeven. Het aantal niet geconstateerde verzuimmeldingen is sterk gedaald ten opzichte van vorig jaar. Dit betekent dat scholen beter zijn gaan melden. Ondanks de afname van het aantal meldingen is het aantal meldingen dat is afgesloten met een sanctie of met afspraken wel gestegen.

Figuur 3: Verdeling geconstateerd en niet geconstateerd verzuim

Tabel 4: Wijze van afsluiten relatief verzuim

		2014-2015		2015-2016	
		Aantal	%	Aantal	%
Geconstateerd	Verzuim afgehandeld: Waarschuwing	762	30,5%	721	34,3%
	Verzuim afgehandeld: afspraken	298	11,9%	308	14,7%
	Verzuim afgehandeld: HALT	62	2,5%	89	4,2%
	Verzuim afgehandeld: PV	91	3,6%	93	4,4%
	Verzuim afgehandeld: Toestemming	27	1,1%	29	1,4%
	Verzuim afgehandeld: verhuisd	14	0,6%	15	0,7%
	Verzuim afgehandeld: vrijstelling	0	0,0%	6	0,3%
	Verzuim afgehandeld: Zorgverwijzing	3	0,1%	5	0,2%
	Verzuim niet verwijtbaar	174	7,0%	122	5,8%
	Totaal	1431	57,3%	1388	66,0%
Niet geconstateerd		269	10,8%	147	7,0%
Geen afdoening bepaald	In onderzoek	30	1,2%	38	1,8%
	Ter kennisgeving aangenomen	770	30,8%	529	25,2%
	Totaal	800	32,0%	567	27,0%
Totaal		2500	100%	2102	100%

Afdoeningen

Niet geconstateerd

Wanneer de leerplichtambtenaar niet kan vaststellen dat er sprake is geweest van verzuim, bijvoorbeeld omdat de leerling toch aanwezig was, wordt een verzuimmelding als niet geconstateerd afgedaan. Het gaat dan om een onterechte melding.

Geconstateerd verzuim

Het merendeel van de verzuimmeldingen is geconstateerd. Als de leerplichtambtenaar vaststelt dat er sprake is van ongeoorloofd verzuim, worden de leerling en ouders uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt om het verzuim te stoppen of wordt besloten andere hulpverlening in te schakelen. Houdt het verzuim aan en is het verwijtbaar, dan kan de leerplichtambtenaar de leerling doorsturen naar Bureau Halt of een proces-verbaal opmaken.

Ter kennisgeving aangenomen

Als een melding ter kennisgeving wordt aangenomen, wordt er geen afdoening bepaald. De school heeft het verzuim gemeld omdat dit verplicht is maar onderneemt zelf actie om het verzuim aan te pakken.

In onderzoek

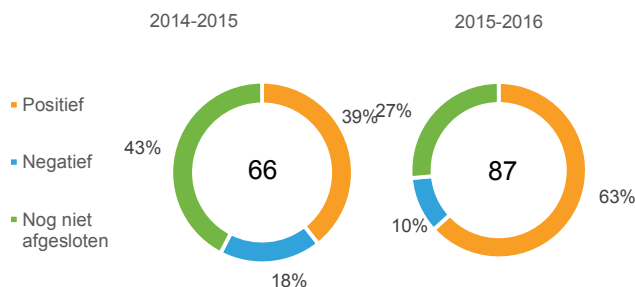
Deze meldingen staan nog open, er is nog geen afdoening bepaald.

2.3. Justitiële afdoeningen

Een groot deel van het verzuim wordt met preventieve maatregelen, zoals waarschuwingen en afspraken, afgesloten. Als preventieve maatregelen niet tot het gewenste resultaat leiden, kan een leerplichtambtenaar een Halt-straft of proces-verbaal inzetten.

In 2015-2016 zijn 87 leerplichtige jongeren doorgestuurd naar Bureau Halt. 63% van deze trajecten is met een positief resultaat afgerond. Een Halt-traject wordt negatief afgerond wanneer een jongere zich niet houdt aan de afspraken van Halt, niet op komt dagen of opnieuw verzuimt gedurende het Halt-traject.

Figuur 4: Resultaat Halt-afdoeningen

In 2015-2016 werd 111 keer een proces-verbaal uitgeschreven, ongeveer gelijk aan vorig jaar. Tabel 5 geeft het resultaat van deze processen weer.

Tabel 5: Resultaat PV-processen

	2014-2015	2015-2016
PV Dagvaarding	15	20
Afronding boete	20	20
Afronding via TRIP-zitten, uitslag onbekend	21	15
Afgezien van PV	21	23
Niet op JCO ³	18	25
Werkstraf jongere	4	1
Taakstraf jongere	4	5
Schuldig zonder straf	2	0
Ontslag van rechtsvervolg	1	1
Geldboete ouders	2	0
Jeugdreclassering	0	1
Totaal	108	111

Halt-afdoening

Bij spijbelverzuim of veelvuldig te laat komen wordt voor leerplichtige jongeren een Halt-straft ingezet. Als de jongere de opgelegde straf positief afrondt, wordt de overtreding geseponeerd. Als de jongere de straf negatief afrondt, wordt het PV naar de officier van justitie gestuurd, deze beslist over de verdere afhandeling. Een Halt-straft kan tot maximaal 60 uur spijbelen of 60 keer te laat komen worden ingezet.

Proces-verbaal (PV)

Een PV kan worden opgemaakt tegen ouders, een leerling van 12 tot 18 jaar of tegen beide. Het OM toetst het PV en de bepaalt de verdere aanpak.

Kwaliteit verzuimmeldingen mbo

In het RBL beleidsplan is de volgende doelstelling opgenomen: *Kwaliteit van verzuimmeldingen in het mbo moet even hoog zijn als het voortgezet onderwijs: bij 75% i.p.v. 25% van de meldingen wordt daadwerkelijk ongeoorloofd verzuim geconstateerd.*

Hoe ging het dit jaar?

Afgelopen schooljaar werd bij 88% van de mbo meldingen met een afdoening, verzuim geconstateerd. Bij 12% van de mbo verzuimmeldingen was geen sprake van ongeoorloofd verzuim, vorig jaar was dit nog 19%. Hiermee is de doelstelling ruimschoots behaald.

Mbo instellingen doen veel verzuimmeldingen. Om de kwaliteit van de verzuimmeldingen te verhogen heeft het RBL in het voorjaar van 2015 afspraken gemaakt met ROC Leiden. De meldingen die bij het RBL terechtkomen bevatten hierdoor meer informatie waardoor het RBL beter kan beslissen of er al dan niet ongeoorloofd verzuim is geconstateerd. De samenwerking tussen het RBL en ROC Leiden werpt haar vruchten af. Het percentage geconstateerde meldingen is met acht procentpunt gestegen, er worden dus minder meldingen gedaan die niet gemeld hadden hoeven te worden. Tevens ligt het percentage geconstateerde meldingen hoger dan bij vergelijkbare ROC's in de regio.

Welke ontwikkelingen zijn er?

De afspraken met ROC Leiden hebben tot een zichtbare verbetering geleid in de kwaliteit van de verzuimmeldingen. Het RBL zou deze kwaliteitsslag ook graag zien bij andere ROC's in de regio en wil om deze reden met hen in gesprek om afspraken te maken.

³ Justitieel Casus Overleg Jeugd

2.4. Vrijstellingen

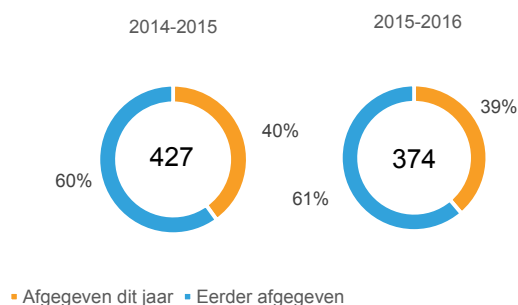
In Nederland zijn kinderen in de leeftijd van 5 tot en met 15 jaar verplicht om onderwijs te volgen. 16- en 17-jarigen zijn verplicht een startkwalificatie te halen.

Kinderen kunnen op basis van een aantal redenen vrijgesteld worden van deze verplichting. Ouders kunnen een aanvraag voor een vrijstelling indienen bij het RBL. Een aanvraag wordt ingediend in het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarin de vrijstelling geldig is. Bij een aanvraag bepaalt de leerplichtambtenaar of er gegronde redenen zijn om de vrijstelling te verlenen. Een beschrijving van deze gronden vindt u in de bijlage.

In 2015-2016 waren er 374 jongeren (0,6% van populatie) met een vrijstelling, in 2014-2015 waren dit er nog 427 (0,7% van populatie). Deze afname komt met name door het afgenomen aantal vrijstellingen op basis van art. 15 en art. 5 onder a.

Een vrijstelling kan worden afgegeven voor (een gedeelte van) een schooljaar, voor meerdere schooljaren of voor de duur van de leerplicht. Zoals te zien in het figuur hieronder zijn de meeste vrijstellingen afkomstig uit eerdere jaren en dus afgegeven voor meerde schooljaren of de gehele leerplicht. Het percentage nieuw afgegeven vrijstellingen is iets afgenomen ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 5: Vrijstellingen 2014-2015 en 2015-2016

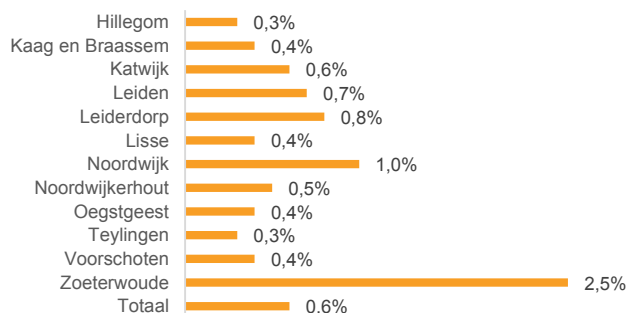

Vrijstellingen per artikel en per gemeente

In tabel 6 is het aantal vrijstellingen per artikel en per gemeente uiteengezet. De meeste vrijstellingen zijn verleend voor jongeren met lichamelijke en/of psychische klachten en voor jongeren die onderwijs volgen in het buitenland.

In totaal heeft 0,6% van de leer- en kwalificatieplichtige jongeren in de regio een vrijstelling. Zoeterwoude en Noordwijk kennen met respectievelijk 2,5% en 1% relatief veel jongeren die zijn vrijgesteld. Dit komt doordat hier instellingen zijn gehuisvest waar veel jongeren wonen met een vrijstelling (5 onder a).

Figuur 6: Percentage jongeren met vrijstelling per gemeente

Tabel 6: Aantal vrijstellingen per artikel 2015-2016 en per gemeente

	Hillegom	Kaag en Braassem	Katwijk	Leiden	Leiderdorp	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Oegstgeest	Teylingen	Voorschoten	Zoeterwoude	Totaal HR
Inschrijvingsplicht: lichamelijke en/of psychische gronden (art. 5 onder a)	7	5	43	34	21	9	27	7	6	12	10	29	210
Inschrijvingsplicht: bedenkingen tegen richting school (art. 5 onder b)	1	2	0	7	3	1	0	1	0	0	0	0	15
Inschrijvingsplicht: het volgen van onderwijs in het buitenland (art. 5 onder c)	3	5	15	42	6	2	5	3	9	8	6	0	104
Inschrijvingsplicht: trekkend bestaan (5a)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Geregeld schoolbezoek: gewichtige omstandigheden (11g)	0	1	1	8	2	0	0	1	0	0	0	0	13
Vervangende leerplicht: inschrijving op andere school (art. 3a)	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Vervangende leerplicht inschrijving op andere school (16-jarigen) (3b)	0	0	0	2	0	0	3	1	0	0	0	0	6
Vrijstelling kwalificatieplicht: volgen van niet regulier onderwijs (art. 15)	0	3	8	8	1	1	0	0	0	0	2	1	24
Totaal	11	16	68	102	33	13	35	13	15	20	18	30	374

Vrijstellingen op basis van psychische en/of lichamelijke gronden

In het RBL beleidsplan is de volgende doelstelling opgenomen:

Het RBL wil het aantal vrijstellingen op basis van artikel 5 onder a (op basis van psychische en/of lichamelijke gronden) de komende periode halveren van 123 in schooljaar 2013-2014 naar 65 in 2017-2018.

Hoe ging het dit jaar?

Mede doordat er beter en gezamenlijk gekeken wordt naar passend onderwijs is het aantal nieuwe vrijstellingen op basis van artikel 5 onder a sterk gedaald ten opzichte van 2013-2014. Dit schooljaar is met 52 nieuwe vrijstellingen de doelstelling behaald.

Het RBL heeft structureel overleg met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Afgelopen jaar is gekeken of er mogelijkheden zijn om kinderen die nu een vrijstelling 5 onder a hebben toch passend onderwijs te kunnen bieden. Ook werden, daar waar dat in casuïstiek mogelijk was, de samenwerkingsverbanden betrokken voordat een vrijstelling 5 onder a verleend werd. Dit heeft er toe geleid dat er in schooljaar 2015-2016 52 nieuwe vrijstellingen op basis van artikel 5 onder a zijn afgegeven. In 2014-2015 waren dit er nog 82. Van de 52 vrijstellingen zijn er 13 afgegeven voor de duur van de leerplicht, vorig schooljaar waren dat er 21. Hiermee neemt ook het totaal aantal jongeren in de regio met een vrijstelling 5 onder a af, van 228 in 2014-2015 naar 210 dit schooljaar.

Welke ontwikkelingen zijn er?

Het RBL heeft met de zes samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs in de regio Holland Rijnland en met de afdeling leerplicht Alphen aan de Rijn een werkwijze ontwikkeld die gaat bijdragen aan het terugdringen van het aantal vrijstellingen 5 onder a. Kern van de werkwijze is dat er naast het advies van een zorgdeskundige ook een advies van een onderwijsdeskundige gevraagd wordt om de afweging te maken of een kind in staat is om onderwijs te volgen. Deze werkwijze wordt in het schooljaar 2016-2017 verder ingevoerd.

2.5. Thuiszitters

Holland Rijnland kent een groep leer- en kwalificatieplichtige jongeren die voor een bepaalde tijd geen (volledig) onderwijs volgen. Het RBL maakt onderscheid tussen thuiszitters, zorgleerlingen en absoluut verzuimers (zie paragraaf 2.5). Het RBL zet zich samen met partners in om thuiszittende jongeren zo snel mogelijk weer naar onderwijs te begeleiden. De problematiek van thuiszitten is echter vaak complex waardoor het proces lang duurt. In deze paragraaf wordt informatie gegeven over het aantal thuiszitters, de reden van thuiszitten en de huidige situatie.

Thuiszitter:

Een thuiszitter is een op school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerling die langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimt zonder dat er sprake is van een vrijstelling van de leerplicht (definitie n.a.v. artikel 25 LPW, geldend voor schooljaar 2015-2016).

Risicoleerling (voorheen zorgleerling genoemd):

Een risicoleerling is een jongere die gedurende 4 weken structureel verzuimt wegens medisch of psychische omstandigheden (Artikel 11d LPW).

Absoluut verzuimer:

Een absoluut verzuimer is een jongere met leer- of kwalificatieplicht die niet staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling en niet is vrijgesteld van onderwijs.

Voorbeeld casus thuiszitter

Wanneer een kind niet naar school kan, is er vrijwel altijd sprake van achterliggende problematiek. Soms wordt een leerling verwijderd van school vanwege gedragsproblemen, in andere gevallen kan er tijdelijk geen onderwijs gevolgd worden vanwege psychische problematiek, zoals schoolangst of depressieve klachten. Bij thuiszitters is vaak sprake van verwijdering van school of van schoolweigering.

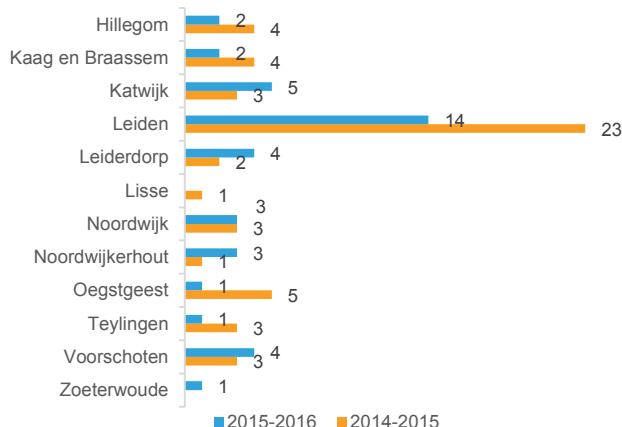
Een voorbeeld:

Een leerling van 15 jaar wordt verwijderd van zijn vmbo-school vanwege aanhoudend grensoverschrijdend gedrag. De leerling en zijn ouders zijn het niet eens met de verwijdering en willen niet meer in gesprek. Inmiddels zit de leerling enkele weken thuis. De leerling wil naar een andere school om iets met horeca te gaan doen. Samen met de leerplichtambtenaar wordt gekeken naar de mogelijkheden. Tussentijds overstappen is geen optie. De leerling kan terecht bij het project Buitenkans waar hij begeleiding krijgt en de kans krijgt om bij het Daghulpcentrum van Cardea in de keuken te werken om ervaring op te doen. Na de zomervakantie start de leerling op het mbo.

Aantal thuiszitters

In het schooljaar 2015-2016 waren er in de regio 40 thuiszitters, waarvan 29 afkomstig uit vorig schooljaar. Het aantal thuiszitters is met 12 gedaald ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 7: Aantal thuiszitters per gemeente

Risicoleerlingen

Bij risicoleerlingen is geen sprake van ongeoorloofd verzuim. Wel zijn het leerlingen die om verschillende redenen vaak een langere periode (minimaal 4 weken) niet naar school gaan en waar een risico is op schooluitval.

Het RBL werkt nauw samen met de verschillende samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs in de regio om thuiszitters en risicoleerlingen zo snel mogelijk terug naar school te begeleiden.

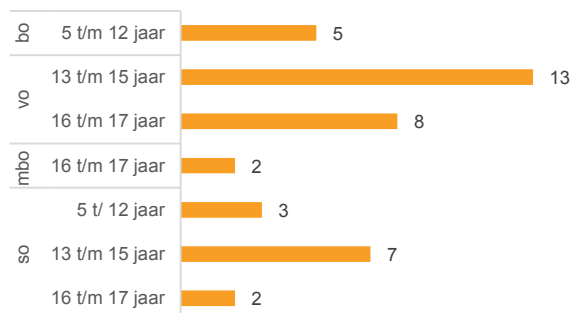
In het schooljaar 2015-2016 heeft het RBL met de samenwerkingsverbanden afspraken gemaakt over de registratie van risicoleerlingen. De verbeterde registratie laat een stijging van het aantal risicoleerlingen zien van 51 in het schooljaar 2014-2015 naar 121 in het schooljaar 2015-2016.

Leeftijd en schoolsoort thuiszitters

De groep thuiszitters bestaat voor het grootste gedeelte uit jongeren tussen de 13 en 18 jaar, afkomstig van het voortgezet of speciaal onderwijs.

Relatief gezien kent het speciaal onderwijs de meeste thuiszitters, 0,8% van de leerlingen heeft in 2015-2016 (een periode) geen onderwijs gevolgd. Bij de overige schoolsoorten is het percentage nihil.

Figuur 8: Aantal thuiszitters naar leeftijd en laatst gevolgde school

Reden van thuiszitten

Er zijn diverse redenen waardoor een jongere thuis komt te zitten. Daarnaast zijn er diverse redenen waardoor het soms lang duurt voordat een jongere weer naar school toe gaat. In de tabel hiernaast is de directe oorzaak voor het thuiszitten weergegeven.

Het merendeel van de jongeren kan (en wil) niet (volledig) naar school. Van de 40 thuiszitters zaten acht jongeren maximaal drie maanden thuis, de overige 32 jongeren zaten/zitten langer dan 3 maanden thuis.

Tabel 7: Reden en duur van thuiszitten

	< 3 mnd	>3 mnd	Totaal
Jongere kan (en wil) niet naar school	10,0%	37,5%	47,5%
Ouders sturen kind niet naar school	0,0%	10,0%	10,0%
Toegang tot school ontzegd	2,5%	5,0%	7,5%
Wachttijd school	5,0%	0,0%	5,0%
Wachttijd zorgtraject	0,0%	2,5%	2,5%
Zorgtraject voorafgaand aan onderwijs	2,5%	7,5%	10,0%
Zoeken naar passend onderwijs	0,0%	15,0%	15,0%
In afwachting van inschrijving	0,0%	2,5%	2,5%
Totaal	20,0%	80,0%	100%

Status thuiszitters en zorgleerlingen

Het merendeel van de thuiszittertrajecten is gedurende het schooljaar afgesloten. Een groot deel van de thuiszitters volgt inmiddels weer onderwijs.

Tabel 8: Status en duur thuiszitters

	< 3 mnd	>3 mnd	Totaal
Wordt zorgleerling	10,0%	27,5%	37,5%
Leeftijdsgrens bereikt	0,0%	7,5%	7,5%
Toestemming	0,0%	2,5%	2,5%
Weer naar school	7,5%	32,5%	40,0%
Zorgverwijzing	2,5%	5,0%	5,0%
In onderzoek	0,0%	7,5%	7,5%
Totaal	20,0%	80,0%	100%

Passende onderwijsplek voor thuiszitters

In het beleidsplan is de volgende doelstelling opgenomen: *Iedereen die in staat is onderwijs te volgen vindt een passende onderwijsplek in de regio. Het RBL streeft er naar om het aantal thuiszitters zo ver mogelijk terug te brengen.*

Hoe ging het dit jaar?

Het aantal thuiszitters is gedaald van 52 vorig jaar naar 40 dit jaar. Dit is het resultaat van een gezamenlijke inspanning van het RBL, samenwerkingsverbanden en zorgpartners. Het RBL en de samenwerkingsverbanden hebben nieuwe werkafspraken gemaakt over de registratie en aanpak van thuiszitters. Hierdoor kunnen leerlingen sneller terugkeren in het onderwijs.

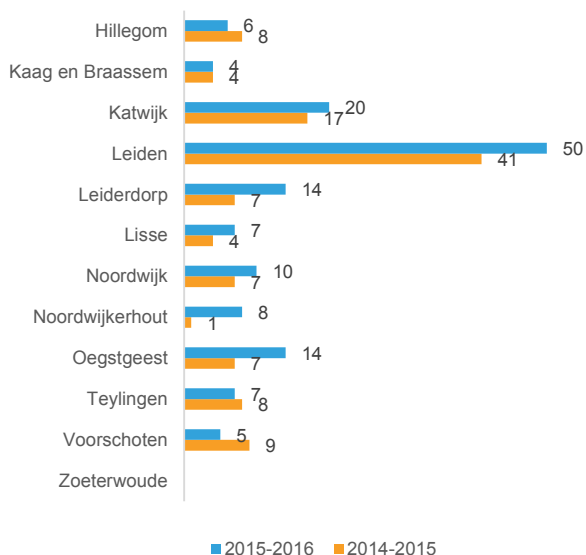
Welke ontwikkelingen zijn er?

Het komende schooljaar blijft het RBL in samenwerking met scholen, jeugdhulp, samenwerkingsverbanden en andere relevante partners actief om thuiszitten te voorkomen en om de duur van thuiszitten zo kort mogelijk te laten zijn.

2.6. Absoluut verzuim

In het schooljaar 2015-2016 werden 194 meldingen van absoluut verzuim gedaan. Bij 145 jongeren werd daadwerkelijk absoluut verzuim geconstateerd, dit zijn er 32 meer dan vorig jaar. Deze toename kan verklaard worden doordat de administratieve controle eerder is gestart, dit vanwege de toename van nieuw ingezetenen. Door de relatief vroege administratieve controle zijn er meer potentiële absoluut verzuimers doorgezet naar het RBL. Het gebeurt regelmatig dat jongeren zich laat inschrijven. Het verzuim wordt als geconstateerd beschouwd als een jongere niet direct na de zomervakantie staat ingeschreven.

Figuur 9: Aantal geconstateerde meldingen van absoluut verzuim per gemeente

Anderstaligen

De regio kreeg, mede door de grote vluchtelingenstroom, in 2015-2016 te maken met een grote groep anderstaligen. Als gevolg van het ontbreken van een Internationale Schakelklas (ISK) in de Duin- en Bollenstreek, had een groot deel van deze kinderen niet direct toegang tot onderwijs. Hierdoor werden zij als absoluut verzuimer geregistreerd. Vanaf april 2016 is er fasegewijs gestart met onderwijs voor leerlingen uit de Duin- en Bollenstreek die behoren tot de ISK-doelgroep.

Door de omvang van de groep anderstaligen ontstaat er een vertekend beeld van de situatie. Om de cijfers van absoluut verzuim met die van vorig jaar te kunnen vergelijken zijn de anderstaligen niet meegenomen in deze paragraaf. Hieronder een korte beschrijving van deze groep.

In het schooljaar 2015-2016 werd van 71 anderstaligen absoluut verzuim geregistreerd. Ruim een derde hiervan stond geregistreerd in Katwijk. 19 van deze jongeren vielen in de leeftijdsgroep 5 tot en met 12 jaar bij de start van het absoluut verzuim. 26 jongeren waren 13 tot en 15 jaar en nog eens 26 jongeren vielen in de groep 16- en 17-jarigen.

60 van de 71 processen zijn afgesloten. De meeste van deze jongeren (57) waren in afwachting van een instroommoment en gaan inmiddels naar school.

Leeftijd en laatste gevolgd onderwijs

Het grootste deel van de absoluut verzuimers was 16 of 17 jaar bij de start van het verzuim en volgde als laatste voortgezet onderwijs.

Tabel 9: Percentage absoluut verzuimers naar leeftijd en laatste gevolgd onderwijs

	5 t/m 12 jaar	13 t/m 15 jaar	16 en 17 jaar	Totaal
Bo	19,3%	0,0%	1,4%	20,7%
Vo	0,7%	11,7%	23,4%	35,9%
Mbo	0,0%	0,7%	13,8%	14,5%
So	3,4%	2,1%	6,9%	12,4%
Geen	9,0%	2,8%	4,8%	16,6%
Totaal	32,4%	17,2	50,3%	100%

Reden absoluut verzuim

Een groot deel van de jongeren stond niet ingeschreven omdat zij in afwachting waren van een instroommoment of vrijstelling. Ook is een groot deel verhuisd maar nog niet uitgeschreven bij de gemeente waardoor de jongeren werd geregistreerd als absoluut verzuimer. Voor 15 jongeren werd gezocht naar passend onderwijs.

Tabel 10: Reden absoluut verzuim per leeftijdscategorie

	5 t/m 12 jaar	13 t/m 15 jaar	16 en 17 jaar	Totaal
In afwachting van instroommoment	5	8	21	34
In afwachting van vrijstelling	7	1	9	17
Zorgtraject voorafgaande aan onderwijs	0	3	6	9
Zoeken naar passend onderwijs	6	1	8	15
Verhuisd maar niet uitgeschreven	17	6	3	26
Jongere wil niet naar school	0	2	4	6
Ouders sturen kind niet naar school	4	1	2	7
Word niet op school aangenomen	1	0	10	11
Nog geen oorzaak bepaald	7	3	10	20
Totaal HR	47	25	73	145

Status en duur absoluut verzuim

Van de 145 absoluut verzuimprocessen zijn er 112 afgesloten. Hiervan zijn er 40 inmiddels weer naar school. Voor negen absoluut verzuimers is een PV opgemaakt.

Van de 145 jongeren volgden 89 drie maanden of langer geen onderwijs. 21 van hen waren in afwachting van een instroommoment, 12 waren in afwachting van een vrijstelling en 16 waren er verhuisd. De overige jongeren zaten veelal drie maanden of langer thuis omdat er werd gezocht naar passend onderwijs (10), de jongere niet op school werd aangenomen (10) of omdat er sprake was van een zorgtraject (8).

Tabel 11: Status absoluut verzuim naar leeftijdscategorie

	5 t/m 12 jaar	13 t/m 15 jaar	16 en 17 jaar	Totaal
Verzuim afgehandeld: weer naar school	13	10	17	40
Verzuim afgehandeld: Vrijstelling	6	3	12	21
Verzuim afgehandeld: verhuisd	11	6	6	23
Verzuim afgehandeld: PV	7	1	1	9
Verzuim afgehandeld: leeftijdsgrens bereikt	0	0	19	19
In onderzoek	10	5	18	33
Totaal	47	25	73	145

2.5. Schoolbezoeken

Scholen hebben de verantwoordelijkheid om verzuim tijdig en correct te registreren. Hoe beter de kwaliteit van melden, hoe betrouwbaarder de (verzuim)informatie en hoe effectiever het RBL haar werk kan doen.

Elk jaar bezoekt het RBL de scholen in de regio om de verzuimregistratie te controleren en te adviseren over verzuimbeleid en –registratie, hierin wordt onderscheid gemaakt tussen scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

De regio Holland Rijnland kent in totaal 183⁴ scholen, hiervan zijn er 179 bezocht in het schooljaar 2015-2016. Bij 175 scholen was de verzuimadministratie op orde. Twee scholen worden opnieuw bezocht.

Dit schooljaar zijn zes opleidingsonderdelen van ROC's in de regio gecontroleerd volgens het protocol van de Inspectie van het Onderwijs. Alle zes scoorden voldoende. Eén onderdeel werd voor een tweede keer gecontroleerd omdat de administratie vorig jaar onvoldoende op orde was. Bij de tweede controle was de administratie wel op orde.

Controles

In het primair, speciaal en voortgezet onderwijs is het uitgangspunt van de verzuimcontroles het risicogericht toezicht en het steekproefsgewijs controleren van de verzuimregistratie. De controle vindt minimaal een keer per jaar plaats en gebeurt op inschatting van het RBL.

In het mbo controleert het RBL de verzuimregistratie volgens het protocol van het samenwerkingsovereenkomst met de onderwijsinspectie. Het RBL controleert, de onderwijsinspectie sanctioneert waar nodig.

⁴ Omdat de basisscholen niet altijd per (sub)locatie worden ingeschreven door DUO worden de scholen ook niet per locatie in het jaarverslag vermeld. Deze indeling is tevens bij dit rapport aangehouden, waarbij vermeld dient te worden dat iedere school waar op zijn minst één locatie is bezocht als "bezocht" wordt beschouwd

3. RMC

Dit hoofdstuk heeft betrekking op jongeren tot 23 jaar uit de RMC regio Zuid-Holland Noord die geen startkwalificatie hebben. Eerst wordt ingegaan op het verzuim onder 18-plussers, vervolgens wordt gekeken naar RMC-begeleiding. In dit hoofdstuk zullen tevens de RMC-doelstellingen, zoals opgenomen in het RBL-beleidsplan, worden geëvalueerd.

Uitgebreide cijfers over VSV'ers zijn niet opgenomen in dit jaarverslag. De landelijke cijfers over voortijdig schoolverlaten van het schooljaar 2015-2016 worden eind maart 2017 bekendgemaakt. Medio april 2017 zal een aparte analyse worden uitgebracht met daarin informatie over het aantal VSV'ers.

RMC-functie

Het RBL Holland Rijnland voert naast de leerplichtfunctie en de kwalificatieplicht ook de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) uit, ten behoeve van voortijdig schoolverlaters. Jongeren tot 23 jaar die zonder een startkwalificatie het onderwijs verlaten kunnen RMC-trajectbegeleiding krijgen en worden begeleid naar school, werk of een combinatie hiervan.

3.1. 18+ Verzuim

Het oppakken van 18+ verzuim is een extra (niet wettelijke) taak van RMC die preventief wordt ingezet om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. In het schooljaar 2015-2016 zijn er 3104⁵ verzuimmeldingen gedaan, deze meldingen hadden betrekking op 1204 jongeren. Vorig jaar waren er 2883 meldingen over 1331 jongeren. Het aantal jongeren met een 18+ melding is hiermee ruim 9% gedaald, dit terwijl het aantal (geschatte) deelnemers hoger ligt dan vorig jaar. Met name in het mbo zijn er minder jongeren met een melding, in het voortgezet onderwijs is dit aantal nagenoeg gelijk gebleven.

Aantal 18 tot en 22-jarigen zonder startkwalificatie

Het aantal jongeren uit de regio waarover een 18+ melding gedaan kan worden is variabel. Het aantal deelnemers varieert per dag, afhankelijk van het aantal inschrijvingen en de leeftijd van de jongeren.

Het precieze aantal deelnemers waarover een 18+ melding gedaan kan worden is niet te bepalen. Wel kan een schatting worden gemaakt op basis van leeftijd en inschrijvingen. Geschat wordt dat de RMC regio Zuid-Holland Noord momenteel een kleine 10200 onderwijsdeelnemers zonder startkwalificatie in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar kent.

Leeftijd jongeren met melding

Onder alle leeftijden is het verzuim afgenomen. Daarnaast neemt het verzuim af naarmate de leeftijd toeneemt.

Tabel 12: Aantal jongeren met 18+ meldingen naar leeftijd

	2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% aantal deelnemers	Aantal	% aantal deelnemers
18 jaar	626	21,6%	549	17,6%
19 jaar	350	18,7%	302	14,9%
20 jaar	184	14,4%	192	13,9%
21 jaar	104	12,1%	98	10,4%
22 jaar	67	12,7%	63	10,5%
Totaal	1331	17,9%	1204	14,9%

⁵ 3514 meldingen incl. gekoppelde meldingen, zie p. 5 voor meer informatie over gekoppelde meldingen.

Voorkomen van voortijdig schoolverlaten 18-plussers

In het RBL-beleidsplan is de volgende doelstelling opgenomen: *Het opvolgen van verzuim 18+ door RMC moet jongeren aantoonbaar behouden van voortijdig schooluitval*

Hoe ging het dit jaar?

Mbo's doen nu over het algemeen goed gevulde verzuimmeldingen als jongeren van 16 tot 23 jaar meer dan 16 uur verzuimen. Verzuim is vaak een signaal dat er problemen op school of thuis zijn. Door de verzuimgesprekken worden knelpunten vroegtijdig zichtbaar, waardoor school, RMC-casemanagers en ouders gerichte acties kunnen ondernemen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Meestal vindt het gesprek met RMC direct bij de eerste verzuimmelding plaats, soms geeft school aan dat dit nog niet nodig is. Scholen bepalen wanneer de betrokkenheid van RMC de meeste impact heeft en dus plaats moet vinden.

Doordat een verzuimgesprek een preventieve maatregel is, is het lastig aan te tonen hoeveel uitval hiermee is voorkomen. Het aantal recidiverende jongeren ligt rond 50%. Voor de 18+ leerlingen zijn de recidiverende jongeren lastig aan te pakken omdat RMC geen dwingende maatregelen kan nemen zoals dat wel met jongeren onder de 18 kan. Doordat de gesprekken met school plaatsvinden, kunnen wel afspraken gemaakt worden waar de jongere via school aan gehouden kan worden. Vaak blijkt echter dat bij recidiverende jongeren meer aan de hand is dan alleen verzuim, zoals problemen thuis. RMC signaleert deze problemen en zorgt voor een oplossing op maat.

Welke ontwikkelingen zijn er?

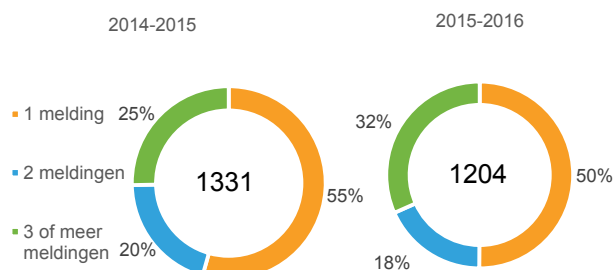
Door het aantal gesprekken is de verzuimaanpak een tijdsintensieve maatregel. Slechts 5% van alle jongeren die een eerste keer verzuimt, wordt later VSV'er. Dit percentage loopt sterk op naarmate het aantal verzuimmeldingen per jongere toeneemt. Vanuit de ervaringen van casemanagers in het mbo, blijkt dat er ook een aanzienlijke hoeveelheid verzuimgesprekken gevoerd wordt met 18+ jongeren die niet onder de problematische doelgroep van mogelijke VSV'ers vallen. RMC is samen met andere RMC-regio's aan het kijken of vooraf een nog betere inschatting gemaakt kan worden of een verzuimgesprek met een 18+ jongere van toegevoegde waarde is.

Recidive verzuim

Van de 1204 18+ jongeren die in 2015-2016 verzuimden, verzuimden circa de helft opnieuw nadat de melding afgehandeld was⁶. Dit percentage is licht gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit jaar is voor het eerst gekeken naar de vraag hoeveel jongeren opnieuw verzuimden nadat er afspraken waren gemaakt met school en RMC. RMC heeft met 297 verzuimende jongeren afspraken gemaakt. Over 155 (52%) van deze jongeren werd opnieuw een verzuimmelding gedaan.

Naarmate het verzuim toeneemt wordt de kans op uitval groter. RMC wil uitval zo veel mogelijk voorkomen, hiervoor is het van belang de jongere al bij (ongeoorloofd) verzuim in beeld te hebben en waar nodig actie te ondernemen. In het kader hierboven meer uitleg over recidiverende jongeren en de verzuimaanpak van het RMC.

Figuur 10: Aantal 18+ meldingen per persoon

⁶ Voor mbo jongeren geldt dat maar één melding door RMC in behandeling wordt genomen. De eventuele melding(en) die daarop volgen worden niet behandeld.

Verzuim per school

Op het voortgezet onderwijs is het aantal meldingen nagenoeg gelijk gebleven. Enkele individuele scholen kennen echter wel een toename in het aantal meldingen. Zo is het aantal meldingen van het Da Vinci College verdrievoudigd in vergelijking met vorig jaar doordat één locatie van de school meer en beter meldt.

Het mbo kent een toename in het aantal meldingen maar een afname in het aantal jongeren met een melding. Het aantal jongeren met een melding van ROC Leiden is zelfs met circa 23% afgenomen. Een verklaring hiervoor is het afgenomen aantal leerlingen en een dalend aantal VSV'ers. VSV'ers verzuimen vaak voordat ze uitvallen.

Het aantal meldingen van ID College is daarentegen sterk toegenomen (63%). Het aantal jongeren met een melding is met 20% minder sterk gestegen. In vergelijking met vorig jaar zijn er dus meer jongeren met meerdere meldingen. Een verklaring voor het toegenomen aantal meldingen kan liggen in het toegenomen aantal leerlingen. Ook ROC Mondriaan kent een toename van het aantal meldingen.

Tabel 13: Aantal meldingen en jongeren met melding per school

		2014-2015		2015-2016	
		Mel- dingen	Jong- eren	Mel- dingen	Jong- eren
Vo	Bonaventura	7	6	11	10
	Da Vinci	6	5	18	15
	Visser 't Hooft	1	1	4	4
	Overig	24	22	7	7
	Totaal	38	34	40	36
Mbo	ROC Leiden	2014	867	1819	666
	ID college	429	190	701	228
	ROC Mondriaan	138	83	239	116
	ROC Amsterdam	115	60	145	59
	ROC Nova	47	35	36	32
	Overig	84	47	98	45
	Totaal	2827	1282	3038	1146
	Overig	18	15	26	22
Totaal		2883	1331	3104	1204

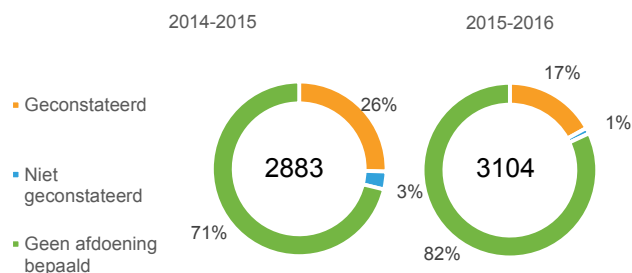
3.2. Constateringen en afdoeningen

De casemanager sluit elke verzuimmelding af met een afdoening. Deze bepaalt of het verzuim al dan niet geconstateerd is. Ook kan het zijn dat er nog geen afdoening is bepaald. In het kader op de volgende pagina meer hierover.

Geconstateerd verzuim

Voor het grootste deel van de meldingen is geen afdoening bepaald, bijvoorbeeld omdat zij ter kennisgeving zijn aangenomen (zie kader). Het aantal meldingen dat ter kennisgeving is aangenomen ligt met circa 77% erg hoog. De reden hiervoor is dat scholen zelf actiever zijn geworden in de aanpak van verzuim. Zij geven hierdoor vaker aan dat zij zelf actie ondernemen bij een verzuimmelding waardoor het aantal meldingen dat 'ter kennisgeving aangenomen' wordt groeit.

Figuur 11: Verdeling geconstateerd en niet geconstateerd verzuim

Bij circa 17% is er sprake van geconstateerd verzuim, dit is ongeveer negen procentpunt minder dan in 2014-2015. Het merendeel van het geconstateerde verzuim is afgehandeld door middel van afspraken. Het percentage jongeren met geconstateerd verzuim dat zich uit gaat schrijven is gezakt van 5,3% in 2014-2015 naar 2,1% in 2015-2016. Het niet geconstateerde verzuim is tevens afgenomen van 3,3% naar 1,4%. Dit betekent dat de kwaliteit van de verzuimmeldingen is verbeterd en er minder verzuim wordt gemeld dat niet gemeld had hoeven te worden.

Als de meldingen waarvoor geen afdoening is bepaald niet worden meegerekend, is 93% van de meldingen geconstateerd en 7% niet. Vorig jaar kwam dat neer op 90% en 10%.

Tabel 14: Wijze van afsluiten 18+ verzuim

		2014-2015	2015-2016
Geconstateerd	Verzuim afgehandeld: gaat zich uitschrijven	5,3%	2,1%
	Verzuim afgehandeld: afspraken	16,4%	10,5%
	Verzuim afgehandeld: niet verwijtbaar	2,7%	0,9%
	Verzuim afgehandeld: geen interesse	0,3%	0,0%
	Verzuim afgehandeld: RMC begeleiding	0,7%	0,4%
	Overig	2,4%	3,2%
	Totaal	27,9%	16,9%
Niet geconstateerd	Verzuim niet geconstateerd	3,3%	1,4%
Geen afdoening bepaald	Ter kennisgeving aangenomen	49,9%	76,7%
	Niet in behandeling genomen	16,8%	4,6%
	Overig	2,1%	0,4%
	Totaal	68,8%	81,7%
Totaal		100%	100%

Afdoeningen 18+ verzuim

- **Geconstateerd:** Wanneer verzuim geconstateerd wordt en er sprake is van ongeoorloofd verzuim, nodigt de casemanager mbo de jongere uit voor een gesprek waar ook een studieloopbaanbegeleider bij aanwezig is. Vaak worden in deze gesprekken afspraken gemaakt met de leerling om het verzuim te stoppen. In sommige gevallen besluit de leerling zich uit te schrijven of is niet bereikbaar.
- **Niet geconstateerd verzuim:** De casemanager kan vaststellen dat er geen sprake is van ongeoorloofd verzuim omdat de jongere bijvoorbeeld toch wel aanwezig was.
- **Geen afdoening bepaald:** Voor een groot aantal meldingen is (nog) niet bepaald of er sprake is geweest van ongeoorloofd verzuim. Het kan zijn dat het verzuim nog wordt onderzocht of dat er onvoldoende informatie beschikbaar was, bijvoorbeeld omdat de jongere is verhuisd naar een gemeente buiten de regio. Daarnaast wordt een groot deel van de meldingen afgedaan met "ter kennisgeving aangenomen of "niet in behandeling genomen".
 - **Ter kennisgeving aangenomen:** Van meldingen die ter kennisgeving aangenomen zijn, wordt geen afdoening bepaald. De school meldt het verzuim omdat het verplicht is te melden, maar onderneemt eerst zelf actie om het verzuim aan te pakken.
 - **Niet in behandeling genomen:** Wanneer een casemanager al een verzuimgesprek gevoerd heeft met een deelnemer en er wordt opnieuw verzuim gemeld over dezelfde deelnemer, wordt de melding niet meer in behandeling genomen. De casemanager kan geen sancties verbinden aan het verzuim.

3.3. RMC-begeleiding

Met de onderwijsinstellingen zijn afspraken gemaakt over een goede overdracht van voortijdig schoolverlaters (VSV'ers). Deze jongeren worden door RMC benaderd om samen te kijken naar de mogelijkheden met betrekking tot scholing of werk. Ook jongeren onder de 23 die eerder uitgevallen zijn (oude VSV'ers) worden jaarlijks benaderd met de vraag of zij begeleiding willen. Daarnaast geeft het RMC preventieve begeleiding aan jongeren die nog op school zitten maar waar begeleiding wenselijk is, bijvoorbeeld als de jongere dreigt uit te vallen of wil overstappen naar een andere opleiding.

Voortijdig schoolverlaters (VSV'ers)

Nieuwe VSV'ers zijn alle jongeren zonder startkwalificatie tot 23 jaar die in het schooljaar 2015-2016 zonder diploma uitgevallen zijn uit het onderwijs.

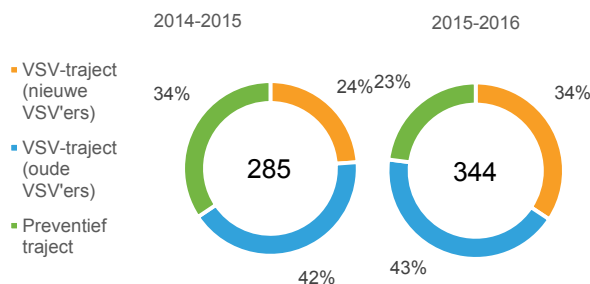
Oude VSV'ers zijn jongeren onder de 23 die zijn uitgevallen in een eerder schooljaar, nog niet in het bezit zijn van een startkwalificatie en niet staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling.

Gestarte RMC-trajecten

In 2015-2016 startte RMC Zuid-Holland-Noord 344 trajecten voor 302 jongeren. Vorig jaar waren dit 285 trajecten voor 264 jongeren. Het merendeel (77%) van de trajecten heeft betrekking op voortijdig schoolverlaters (VSV-trajecten). Het aantal gestarte VSV-trajecten is bovendien sterk toegenomen ten opzichte van vorig jaar (van 187 naar 265). Het aantal gestarte preventieve trajecten is daarentegen afgenomen, van 98 in 2014-2015 naar 79 in 2015-2016. Deze afname komt doordat scholen hun verantwoordelijkheid in de begeleiding van jongeren meer oppakken. Hierdoor is de noodzaak voor RMC om preventieve begeleiding te bieden gedaald. RMC krijgt nu alleen de problematische gevallen. Dit zorgt er tevens voor dat het aantal jongeren dat preventieve begeleiding krijgt en op school blijft daalt. Hierbij speelt ook mee dat RMC vroegtijdig betrokken wordt als jongeren uitgeschreven gaan worden op school. De trajectbegeleider start een preventief traject terwijl al duidelijk is dat hij uitgeschreven gaat worden.

Het merendeel van de jongeren met begeleiding is 18 jaar of ouder en afkomstig van het mbo.

Figuur 12: Aantal gestarte (preventieve) VSV-trajecten

RMC trajectbegeleiding voor nieuwe VSV'ers

In het RBL-beleidsplan is de volgende doelstelling opgenomen: *Alle nieuwe voortijdig schoolverlaters worden direct na uitschrijving benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.*

Hoe ging het dit jaar?

Alle voortijdig schoolverlaters zijn dit schooljaar direct na uitschrijving benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.

Welke ontwikkelingen zijn er?

Uit onze analyses en ervaringen van casemanagers blijkt dat hoe eerder jongeren opgepakt worden, hoe groter de kans is dat ze een startkwalificatie halen. Daarom wil RMC niet *na* maar *voordat* ze uitgeschreven worden al in contact komen met de jongeren. We willen bereiken dat jongeren niet het onderwijs verlaten zonder een gesprek te hebben met school, RMC en bij voorkeur ouder.

Een andere doelstelling uit het beleidsplan heeft betrekking op oud-VSV'ers: *Alle oude VSV'ers zonder werk of inkomen worden ieder jaar proactief benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.*

Hoe ging het dit jaar?

Alle oude VSV'ers zonder werk of inkomen zijn dit schooljaar benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding. Wel blijkt dat een groot deel van deze groep geen begeleiding wil, waardoor het aantal trajecten relatief beperkt blijft.

Welke ontwikkelingen zijn er?

RMC probeert met gemeenten afspraken te maken om lokaal deze jongeren te benaderen, bijvoorbeeld via het jongerenwerk.

Resultaten RMC-trajecten⁷

Als de actieve begeleiding van een jongere stopt, wordt het proces afgesloten door de casemanager. In het schooljaar 2015-2016 werden 246 VSV-trajecten (van 219 jongeren) en 96 preventieve trajecten (van 94 jongeren) afgesloten. Een afgesloten traject kan ook in een eerder schooljaar zijn gestart. Het figuur hiernaast geeft de resultaten van de afgesloten trajecten weer.

Van de 246 VSV-trajecten die in schooljaar 2015-2016 zijn afgerond, resulteerden 64 (26%) trajecten in een vorm van onderwijs. 19 (8%) jongeren gaven te kennen niet (meer) geïnteresseerd te zijn in begeleiding maar zijn (kort) daarna toch met een opleiding begonnen. Dit kan een opleiding zijn in het reguliere onderwijs maar ook een interne opleiding bij een bedrijf. 62 (25%) trajecten resulteerden in werk. Bij 38 (15%) trajecten is de jongere overgedragen aan een ketenpartner, bijvoorbeeld omdat zij zorg nodig hebben, arbeidsongeschikt zijn of recht hebben op een uitkering. 24 (10%) jongeren zijn na een eerste uitnodiging voor een gesprek niet verschenen en waren onbereikbaar. Dit hoge aantal kan verklaard worden door de outreachende aanpak waarbij RMC op huisbezoek gaat.

Figuur 13: Resultaten afgesloten curatieve VSV-trajecten

Resultaten preventieve trajecten

RMC geeft preventieve begeleiding aan jongeren die nog op school zitten maar waar extra begeleiding wenselijk is, bijvoorbeeld als de jongere

dreigt uit te vallen of wil overstappen naar een andere opleiding.

Samen met de jongere wordt gekeken naar de mogelijkheden voor zijn of haar toekomst. Ervaring leert dat als jongeren uit beeld zijn het moeilijker is om weer contact te krijgen.

⁷ De resultaten van de afgesloten (preventieve) trajecten 2014-2015 zijn niet meegenomen in dit jaarverslag omdat vorig jaar andere categorieën zijn gebruikt. In dit jaarverslag zijn, om de situatie nog beter in beeld te krijgen, de resultaten meer gedetailleerd uiteengezet. Onder onterecht begeleid vallen jongeren die in principe niet begeleid hadden hoeven te worden omdat ze een startkwalificatie hebben, buiten de regio wonen of ouder zijn dan 22 jaar.

In het schooljaar 2015-2016 zijn 96 preventieve trajecten afgerond. Het merendeel van deze jongeren is na preventieve begeleiding actief aan de slag gegaan met zijn of haar toekomst. In totaal resulteerde 56 (58%) trajecten in een vorm van onderwijs. Nog eens vijf jongeren zijn van plan om te starten met een opleiding. 13 (14%) jongeren zijn gaan werken. Acht (8%) jongeren zijn overgedragen aan een ketenpartner, bijvoorbeeld voor Talentcoaching of zorg.

Bij zes (6%) jongeren wordt preventieve trajectbegeleiding opgevolgd door VSV-begeleiding. Samen met hen wordt verder gekeken naar mogelijkheden voor de toekomst. De rest van de trajecten is vanwege overige redenen afgesloten.

Figuur 14: Resultaten afgesloten preventieve trajecten

Resultaten preventieve-trajecten

In het RBL-beleidsplan is de volgende doelstelling opgenomen: *59% van de preventief ingezette RMC-trajecten werden in schooljaar 2013-2014 met een positief uitstroomresultaat afgesloten. Dit moet omhoog naar 70%.*

Hoe ging het dit jaar?

Het percentage positieve afsluitingen is gestegen naar 80%. Hierbij is, net als in 2013-2014, de overdracht naar een ketenpartner ook als positief gedefinieerd. De doelstelling is daarom behaald.

Welke ontwikkelingen zijn er?

Het aantal preventieve trajecten zal naar verwachting blijven dalen omdat scholen steeds meer de verantwoordelijkheid nemen om jongeren passende studie- of loopbaanbegeleiding te bieden. Waar RMC meer op in gaat zetten is het vroegtijdig signaleren van problematiek die kan leiden tot de beëindiging van een studie. Hierbij is de rol van RMC vooral het inschakelen en het monitoren van de juiste ondersteuning.

Uit de praktijk: Forward

In het schooljaar 2015-2016 is de training Forward in een nieuw jasje gestoken. RBL, ROC Leiden en ID College hebben de handen in één geslagen en een training neergezet gericht op het maken van een beroep/opleidingskeuze. De training bestaat uit 8 dagdelen en is voor een groep van minimaal 8 tot maximaal 12 deelnemers.

Forward is aangeboden aan zittende mbo studenten en VSV'ers in de regio Holland Rijnland. De belangstelling was groot; er waren veel aanmeldingen, ook van buiten de regio, waardoor zelfs niet iedereen kon deelnemen. De training is afgerond door 29 jongeren.

De sfeer in de groep, de locatie, de openheid & inzet* van de deelnemers, de combinatie van oefeningen & bedrijfsbezoeken, en de expertise van de trainers hebben ervoor gezorgd, dat de training ervaren werd als leerzaam, inhoudelijk goed en gezellig. De meeste deelnemers geven als feedback dat de training ze een (grote) stap in de richting van hun nieuwe opleiding heeft geholpen, en hen in beweging brengt & blijft brengen.

Via de nazorgbegeleiding blijven de deelnemers zoveel mogelijk in beeld. Hierdoor weten we dat 16 deelnemers zijn aangenomen bij hun nieuwe opleiding, en 6 nog in de aanmeldfase voor een opleiding zitten. Dit betekent dat mogelijk 22 van de 29 deelnemers in september weer naar school gaan**. Een goed resultaat voor een training die nog maar kort draait, en al staat als een huis!

* aanwezigheidspercentage van ongeveer 90%

** overige 7 deelnemers: 6 voorlopig werken (allen 18+) en 1 in verwachting

Bijlage 1: Vrijstellingen

Alle kinderen in Nederland van 5 t/m 17 jaar zijn leer- of kwalificatieplichtig. In sommige gevallen is vrijstelling van deze verplichting om naar school te gaan mogelijk.

Vrijstelling inschrijvingsplicht: lichamelijke en/of psychische gronden (Artikel 5 onder a)

In het afgelopen schooljaar hadden 210 kinderen een vrijstelling van de inschrijvingsplicht omdat zij vanwege hun lichamelijke of psychische beperking(en) niet in staat zijn onderwijs te volgen. Deze kinderen zijn meestal aangewezen op dagopvang of behandeling in een instelling.

Vrijstelling inschrijvingsplicht: bedenkingen tegen de richting van het onderwijs (Artikel 5 onder b)

Als ouders bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle scholen die binnen redelijke reisafstand van hun woning liggen, kunnen zij aanspraak maken op een vrijstelling voor hun kinderen. In Holland Rijnland zijn er 15 kinderen uit acht gezinnen die om deze reden zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht. In de meeste situaties onderwijzen de ouders de kinderen zelf, ook wel bekend als 'thuisonderwijs'.

Vrijstelling inschrijvingsplicht wegens inschrijving op een school in het buitenland (Artikel 5 onder c)

Ouders wiens kinderen in het buitenland naar school gaan, maar wel ingeschreven blijven staan in de Basisregistratie Personen, kunnen aanspraak maken op een vrijstelling wegens het volgen van onderwijs in het buitenland. In het schooljaar 2015-2016 hadden 104 kinderen een dergelijke vrijstelling.

Vrijstelling kwalificatieplicht: volgen van ander onderwijs (Artikel 15)

Ouders van kwalificatieplichtige jongeren (16- en 17-jarigen) die kunnen aantonen dat hun kind geen regulier onderwijs volgt, maar wel op een andere manier voldoende onderwijs geniet, kunnen deze vrijstelling aanvragen. In 2015-2016 hadden 24 jongeren zo'n vrijstelling.

Vrijstelling inschrijvingsplicht op basis van trekkend bestaan (Artikel 5a)

Ouders die kermisexploitant of circusmedewerker zijn, kunnen voor de periode dat het kind met de ouders meereist een vrijstelling aanvragen. In 2015-2016 had één jongere een desbetreffende vrijstelling.

Vrijstelling geregeld schoolbezoek wegens gewichtige omstandigheden (Artikel 11g)

Wanneer kinderen langer dan 10 dagen niet op school kunnen zijn vanwege gewichtige omstandigheden, moeten ouders een vrijstelling aanvragen. In dit schooljaar waren er 13 kinderen met deze vrijstelling.

Vervangende leerplicht vanwege inschrijving of andere school of instelling (art. 3a of 3b)

Kinderen van 14 of 15 jaar die niet in staat zijn om volledig dagonderwijs te volgen, kunnen in aanmerking komen voor een vorm van vervangende leerplicht. Zij moeten dan een programma volgen dat naast algemeen vormend onderwijs, praktijktijd omvat (3a). Dat geldt ook voor kinderen die in het laatste jaar van de volledige leerplicht zitten en een deel van hun onderwijs kunnen volgen bij een mbo-opleiding (3b). Eén jongere heeft in 2015-2016 gebruik gemaakt van art. 3a en zes van art. 3b.

Bijlage 2: Afkortingen

Bo:	Basisonderwijs
Mbo:	Middelbaar beroepsonderwijs
So:	Speciaal onderwijs
Vo:	Voortgezet onderwijs
DUO:	Dienst Uitvoering Onderwijs
ISK:	Internationale Schakelklas
JCO:	Justitieel Casus Overleg Jeugd
PV:	Proces verbaal
RBL:	Regionaal Bureau Leerplicht
RMC:	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
ROC:	Regionaal Opleidingscentrum
VSV'er:	Voortijdig schoolverlater
TRIP:	Transactie in persoon

